

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

82. An Missa certis Regularibus concessa pro aliquo Beato possit ab aliis dici, etiam in ipsorem Regularium Ecclesiis? Ex p. 3. tr. addit. res. 2. ibid.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76405](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76405)

RESOL. LXXXI.

Quando quis Beatificatus est, & concessa fuit facultas, ut Sacerdotes certe Religionis possint de illo Missam celebrare, ut concessum fuit in Beatificatione nostri B. Andreae Auellini, quæritur in tali casu, an omnes alij Sacerdotes faculares, & Regulares possint celebrare Missam de eo Beatificato in Ecclesia assignata in Decreto Beatificationis?

Et docetur privilegia non esse extendenda de persona ad personam, etiamsi adsit similitudo rationis.

Et quod verba alicuius rescripti, & privilegij, quando sunt satis clara, & certam habent significationem, nulla adhibenda est extensio, & interpretatio, sed tenor, & forma privilegij est obseruanda.

Et quod gratia censetur concessa iuxta verba supplicationis. Ex part. 2. tract. 15. & Misc. 1. Ref. 55.

§. 1. Videtur respondendum affirmatiuè, quia fauores, & privilegia sunt amplianda, ex cap. olim, de verb. signif. l. beneficium, ff. de consil. Princip. l. hoc modo, ff. de condit. & demonstr. & l. cum quidam, ff. de lib. & posthum. vbi Gloss. plura refert, & Azuced. tom. 6. lib. 9. tit. 18. lib. 10. num. 5.

2. Sed hæc opinio mihi non placet, sicut & multis doctissimis viris de hæc à me consultis, & illam reprobat ex Societate Aloysi Turriani in 2. tom. 1. c. 13. dub. 8. & ex nostra Religione P. Molfesius in summa, tom. 1. tract. 11. cap. 6. n. 51. & ita fuisse determinatum per Theologos Salmanticenses, testatus est mihi ex Prædicatorum familia vir doctissimus, & amicissimus, M. Dominicus de los Reys, confessorius quondam Serenissimi Principis Philiberti. Ratio est, primò, quia Alexander III. in cap. de relig. & venerat. Sanctorum, prohibuit aliquem colere cultu publico, sine Apostolicæ sedis facultate, sed talis facultas non videtur concessa omnibus Sacerdotibus, ex eo quod certa Religionis Sacerdotibus expressè concedatur. Ergo, &c. Probatur minor, nam clarè apparet per facultatis formam subintellecta restrictio, & inclusio vnus, ut loquuntur Doctores, est exclusio alterius, ex autoritate leg. cum prator, ff. de iudic. & l. maritus, C. de procurat.

3. Secundo, in dictis Bullis Pontificiis pro dicenda Missa Beatorum designantur à Summo Pontifice dies, & personæ; sed, ut respondit sacra Congregatio, & Cardinalis Bellarminus, teste Turriano, Missa non potest dici extra illum diem, ergo neque ab aliis personis, præter illas ibi assignatas.

4. Tertio, privilegia, & gratiæ censentur solummodo concessæ iis personis, quæ sunt in privilegio expressæ, sed in nostro casu privilegium dicendi Missam conceditur Sacerdotibus illarum Religionum. Ergo, &c. Minor patet ex contextu Bullarum. Maior probatur à Martino Bonac. tract. de leg. disp. 1. quæst. 3. punct. 7. §. 2. num. 1. & aliis. Tum quia privilegia ad eos solum extenduntur, ad quos extenditur intentio concedentis, sed intentio concedentis non censetur ad alios extendi, quam ad eos, qui exprimuntur in privilegio. Ergo, &c.

5. Hinc ex communi Doctorem sententia notauit Salas de leg. disp. 14. sect. 9. n. 48. & Suarez lib. 8. c. 26. num. 11. privilegia non esse extendenda de persona ad personam, etiamsi adsit similitudo rationis; nam vis privilegij non est posita in ratione, sed in voluntate concedentis, ideo non satis est, quòd in alia persona sit similis ratio, si voluntas concedentis ad illos non extendatur; non autem censetur extendi, si non exprimitur; nam inter homines, voluntas non operatur nisi ut significata. Ergo, &c.

6. Quarto gratia censetur concessa iuxta verba supplicationis, unde Princeps precibus sibi porrectis solet se accommodare, l. si preces, ff. de legibus, &c. inter dilectos, §. ceteri de fide instrum. Simon de Præctis de interp. vlt. volum. tom. 2. lib. 3. interpret. 2. dub. 1. solut. 8. n. 23. Moneta de commut. vlt. volum. c. 6. concl. 6. Mattienzo lib. 5. recopil. tit. 11. lib. 29. n. 1. Iason in l. Gallus, in 1. lect. §. idem credendum, n. 10. ff. de lib. & posth. Loaz de matrimonio Regis Angliæ, dub. 5. n. 28. Catheran. concl. 19. n. 2. Menochius lib. 1. conf. 33. n. 14. & lib. 2. conf. 180. n. 1. Parisius lib. 4. conf. 3. n. 58. & Mandel. lib. 2. conf. 281. n. 5. vbi ait, quòd si aliquid non fuerit petitum in supplicatione, esset absurdum dicere, quòd censetur concessum; sed in proemio, & tenore Bullæ Beatificationis dicti B. Andreae, Clericos regulares Missam pro ipsis postulasse apparet, & non pro omnibus. Ergo concludendum est, Summum Pontificem ipsis, & non aliis, talem gratiam concessisse. Quod ex verbis ipsius Bullæ ita manifestum est, ut frustra argumentationes pro confirmanda hac opinione congerere mihi videar, ideo hoc vnum addam. Quòd quando verba alicuius rescripti, & privilegij sunt satis clara, & certam habent significationem, nulla est adhibenda extensio, & interpretatio; sed tenor, & forma privilegij est obseruanda, ut obseruauit Salas sect. 9. n. 53. Bonac. §. n. 3. Marius Antoninus lib. 5. resol. 17. n. 11. Franc. Bec. conf. 32. num. 3. Bald. in l. 1. §. si is qui in lect. antiqua in fin. ff. de exercit. alt. Tiraquell. in l. si vnquam, in ver. liber sit, n. 8. Cod. de reuoc. don. & Surdus tom. 1. conf. 140. num. 2. vbi asserit, ad vnguem seruandum esse privilegij tenorem, & non esse recedendum à forma verborum ipsius; sed in dictis Bullis Pontificiis verba sunt satis clara, & certam habent significationem: ergo nulla est adhibenda interpretatio, & extensio, sed forma ipsarum est obseruanda.

7. Restat modò respondere ad argumentum in principio positum. Dico igitur, fauores, & privilegia tunc esse amplianda, quando id recta ratio permittit rationabiliter fieri posse, seruata verborum proprietate, quod fieri non posse in nostro casu patet ex rationibus supra adductis; & ita asserunt Bonacina, Salas, Suarez, & alij. Vide Dec. in cap. sane, de privilegijs, num. 101.

RESOL. LXXXII.

An Missa certis Regularibus concessa pro aliquo Beato, possit ab alijs dici etiam in ipsorum Regularium Ecclesijs? Ex part. 3. tract. addit. Ref. 2.

§. 1. EX multis rationibus negatiuam sententiam docui in part. 2. tract. 1. miscell. resol. 55. sed nouissimè, me citato, aduersus hanc sententiam insurgit Megalius in prompt. Theolog. tom. 1. verb. Canonizatio Sanctorum, num. 1. vbi tenet cum Castro Palao tr. 4. disp. 1. punct. 5. §. 5. n. 4. licere beatificatos, ut beatificatos, colere recitatione horarum, processionibus solemnibus, & sacrificio Missæ, non solum in locis & prouincijs, pro quibus est hoc concessum, sed etiam in alijs.

2. Verùm hæc opinio summopere mihi displicet, & ideo negatiuam sententiam iterum doceo: & præter rationes ibi adductas, nunc addo hanc sententiam expressè determinasse sacram Cardinalium Congregationem die 19. Nouembris 1622. teste Augustino Barbosa de officio Parochi. cap. 11. num. 34. & Barthol. Gauanto in enchirid. Episc. verb. Missa ritus, n. 1. quod etiam probat Lucas Castellinus tractat. de canonizat. Sanctorum cap. 2. punct. 1. §. 6. num. 6. & 7. ex ipsis Bullis Pontificiis,

Sup. hoc in fra lege doctrinam §. Cõfirmatur secundo. Ref. 88. & in to. 6. tr. 3. ex Ref. fol. 60. §. Negandum. à lin. 8. & ex Ref. 190. §. 2. ad lin. 7. & in tom. 4. tr. 3. ex Ref. fol. 28. §. 2. prope finè, à vers. Nam ex præmio. & in tom. 9. tr. 7. §. Probatu co quod.

Sup. hoc in duabus præcedentibus Ref. & in to. 3. tract. 6. ex Ref. 91. à §. Norandum est. Vique in finem, & in tom. 9. tr. 5. Ref. 21. & in to. 3. tr. 3. ex Ref. 90. & §. 2. post medium lege vers. Nota etiam.

Sup. his pro loco lege §. vlt. Refol. 3. not. præterita, & in to. 3. tract. 3. ex Refol. 90. §. pro die, & tẽpore lege §. 2. post medium, vers. Nota etiam, & vide alios vers. eius adnot. & in Ref. 1. huius not. lege §. Sed queritur, &c.

Pontificis, in quibus conceduntur supradicta Beati-
ficatis cum clausulis restrictiuis diei, loci & temporis; vnde Eminentiss. Dominus meus Cardinalis ab
Auria, & Illustriss. Senatus huius vrbis Panormi, ex
speciali priuilegio & decreto Sacre Congregationis
die 2. Augusti 1625. obtinuerunt, vt Missa & Offi-
cium concessa Clericis Regularibus pro nostro B. An-
drea Auellono dicerentur à Clericis sæcularibus, &
Regularibus in aliis Ecclesiis dictæ ciuitatis. Et ideo
ex his opinio Castri Palai, quam contra me sequitur
Megalius, à Reuerendiss. Magistro sacri Palatii Ro-
mæ admissa non fuit, & liber ille ibi anno præterito
venalis non erat, licet, vt verum fatear, eius auctor
alius sit vir doctissimus. Inuigilent igitur Ordinarij,
ne in eorum diocesis opinio supradictorum Au-
ctorum deducatur in praxim, & contrauentiones me
confulente, sine debita animaduersione minime de-
relinquant.

RESOL. LXXXIII.

An in Ecclesiis Cathedralibus, & Collegiatis, quando
casus occurrit, debeant cantari due Missæ, vna de
Festo post Tertiam, alia de Feria post Nonam; & an
Ecclesia Regularium dicantur Collegiata?
Et an in Ecclesiis Regularium due Missæ sint cantandæ
in prædicto occurrenti casu?
Et cursum aduertitur, quod Prælati Ecclesiarum Ca-
thedralium, Collegiarum, & Conuentualium obli-
gatio incumbit, vt in talibus Ecclesiis quotidie sal-
tem vnam Missam celebrari curent. Ex p. 2. tr. 14.
Refol. 76.

Sup. hoc in §. Sed quid. Ref. seq.

§. 1. **H**ic casus frequenter solet accidere, nec ita
facile eius solutio apud Doctores inueni-
tur. Gauantus in comment. ad rubric. Missalis, tom. 1.
part. 3. tit. 10. n. 8. affirmatiuam sententiam docet, &
n. 11. asserit, ita declarasse sacram Rituum Congrega-
tionem in his verbis: [Tanquam de re grauissima sta-
tuit sacra Congregatio, Missam de feria priuilegiata
in Cathedralibus & Collegiatis nullatenus omitten-
dam esse, sed omnino astantibus Canonicis, & assi-
gnata distributionum portione cantandam esse, aut
cum Diacono & Subdiacono; aut, si eorum copia
non suppetit, absq; eis, & post Nonam, non obstante
quacumque consuetudine contraria, quam sacra ead-
em Congregatio fultulit, & in posterum admitti veni-
t, & addit penas contentas in Bulla Pij V. quæ
præceptum continet.] Ita Gauantus. Non reticebo
tamen contrariam sententiam docere nostrum P. An-
drea Castaldum in sua praxi cærem, lib. 2. sect. 6. c. 3.
n. 20. Sed dicit aliquis, an si opinio Gauanti esset vera,
& de dicta declaratione Cardinalium constaret
authenticè: an, inquam, in Ecclesiis Regularium due
Missæ essent cantandæ? Respondeo negatiuè. Nam
declaratio supradicta loquitur Collegiatis seculari-
bus: & contra Portel. in dub. Regul. ver. Missa n. 7. &
alios, Ecclesiæ Regularium non dicuntur Collegia-
tæ, vt probat Rodrig. qq. Regul. tom. 1. q. 43. art. 12. &
in terminis nostri casus Villalobos in sum. tom. 1. tr. 8.
diff. 19. n. 4. vbi sic ait. [En las ferias de Quatro tem-
poras, Vigilias, y Rogaciones, siendo dobles; & se-
midobles en las Iglesias Cathedrales, y Collegiales
se dicen dos Missas, vna de la fiesta à la Prima, y
otra de feria despues de Nona, conforme à las Ru-
bricas del Missal Romano. Los Religiosos no estan
obligados à dezirlas, que sus Iglesias non son Colle-
giales.] Ita ille. Notandum est etiam cum Layman
in Theol. moral. lib. 6. tract. 5. cap. 3. n. 5. Filiucio tom. 1.
tract. 5. cap. 4. n. 104. & alijs penes ipsos, quod Præla-

Sup. hoc no-
tato pro par-
te Ecclesiarum
Cathedra-

tis Ecclesiarum Cathedralium, Collegiarum &
Conuentualium obligatio incumbit, vt in talibus
Ecclesiis, quotidie saltem vnam Missam celebrari cu-
rent. Sed Victoria in sum. num. 94. absolute negat
mortaliter peccari, si aliquo die Missa in his Ecclesiis
intermittatur.

RESOL. LXXXIV.

An in Collegiatis, & Cathedralibus Ecclesiis possit
aliquando sine peccato mortali Missa solemniter ce-
lebrari?

Et an in dictis Ecclesiis sint due Missæ cantandæ ead-
em die, quando in Ferijs quadragesimalibus &
alijs Ferijs occurrit Fesum duplex, vel semiduplex
alicuius Sancti?

Et an hoc non procedat in Ecclesiis Regularium, nam
in ipsis non debent cantari due Missæ, quando oc-
currit similis casus, sicut in Ecclesiis Collegiatis?
Ex p. 10. tr. 12. & Misc. 2. Ref. 40.

§. 1. **A**ffirmatiuè respondet Tamburinus, Opus
de Sacrific. Missæ, lib. 1. cap. 6. §. 2. num. 1. &
segg. vbi sic ait: quamuis aliqui in Rectoribus ead-
em die, modo Ecclesiarum, mortale peccatum agnoscant, &
aliquo die in hoc deficiant, tamen probabile est
(præciscendo ab aliqua particulari talis Ecclesie
obligatione) Missam siue priuatam, siue solemnem
semel vel bis omittere in hebdomada, non esse libere
mortale. Ratio est, quia nullus est obligandus sub
culpa lethali, nisi manifestè constet de præcepto
obligante; at non apparet tale præceptum, nec quod
tantum onus susceptum fuerit à Collegiatis, et ipso
quod Collegiata sint. Dices cum aduersariis; om-
tere talem Missam, fore primò scandalum: Secundò,
contrà consuetudinem Ecclesiarum: Tertio, contra
cap. Cum creatura, de celebrat. Missarum. Respondeo
ad Primum, non fore ad summum, nisi meram po-
puli admirationem. Ad Secundum, hanc non esse
consuetudinem acceptatam sub mortali, quia de hac
non constat. Ad Tertium, nego colligi præceptum
grauè ex dicto capitulo; quod hic extirpatum, iam
profero. Cum creatura non habeat quod pro merito
respondeat Creatori, &c. & infra: mandamus, quæ-
nus nullum in vos torporem negligentia irrepere per-
mittatis, quo minus, & pro Anniversarijs Deijctio-
rum, & pro Festo, vel Feria, secundum temporum con-
gruentiam Missarum solemniter conuenialiter celebra-
tis. Hæc Canon. Vbi nota primò illud, Mandamus,
quod ex aliquibus bonis Doctores non notat præ-
ceptum sub mortali. Nota secundò illud, secundum
temporum congruentiam, & illud, Torporem, quæ
lum notant moueri Prælatum, vt sine tempore, nec
porum officia, & Missæ, iuxta Rubricas, non om-
tantur: non igitur nouum præceptum asserunt, hoc
vsque Tamburinus.

2. Sed huic opinioni non possum adherere
cum aduersetur communi sententiæ Theologorum,
& Canonistarum: Vnde Hieronymus Gualterus
in Theolog. moral. tractat. 3. difficult. 2. dub. 3.
num. 1. sic asserit: [Conuenient en primer lugar
Theologos, y Canonistas fundados en el decreto
cap. Cum creatura, de celebr. Miss. y en las Ru-
bricas del Missal, que los Prelados ó aguten to-
care el gouerno de las Iglesias Cathedrales, y Co-
legiales, estan obligados debaxo de culpa graue à
mandar celebrar cada dia Missa cantado, & solen-
ne, auiendo suficiente numero de Sacerdotes, y Mi-
nistros para ello: podria empero escusar alguna causa
sã grauissima, como quemarle la Iglesia, pestilencia
grande]